

HYPERBOLINEN GEOMETRIA

Tehtävät 2.11. alkavalle viikolle

- (1) Olkoon X topologinen avaruus ja olkoon G ryhmä avaruuden X homeomorfismeja.
 - (a) Osoita, että avaruuden X pisteitten radat muodostavat avaruuden X osituksen.
 - (b) Olkoon $x \in X$ ja olkoon $g \in G$. Osoita, että pisteitten x ja $gx = g(x)$ isotropiaryhmille pätee $G_{gx} = gG_xg^{-1}$.
- (2) Olkoon (X, d) metrinen avaruus. Olkoon $G = \{g_1, g_2, \dots, g_n\}$ äärellinen ryhmä avaruuden X homeomorfismeja. Olkoon

$$\tilde{d}: X \times X \rightarrow \mathbb{R}, \quad (x, y) \mapsto \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n d(g_i(x), g_i(y)).$$

- (a) Osoita, että \tilde{d} on avaruuden X metriikka.
 - (b) Osoita, että kaikilla $i \in \{1, \dots, n\}$, kuvaus $g_i: X \rightarrow X$ on isometria metriikan \tilde{d} suhteen.
- (3) Olkoon $\text{PSL}(2, \mathbb{Z})$ Möbius-kuvausten

$$\gamma(z) = \frac{az + b}{cz + d},$$

missä $a, b, c, d \in \mathbb{Z}$ ja $ad - bc = 1$, muodostama ryhmä. Ryhmä $\text{PSL}(2, \mathbb{Z})$ toimii reunalla $\partial\mathbb{H}$.

- (a) Etsi jokin piste $x \in \partial\mathbb{H}$, jonka rata ei ole diskreetti.
 - (b) Etsi jokin piste $x \in \partial\mathbb{H}$, jonka isotropiaryhmä on ääretön.
- (4) Olkoon Γ Fuchsin ryhmä, $\Gamma \subset \text{Möb}(\mathbb{H})$. Olkoon K ylemmän puolitason kompakti osajoukko, $K \neq \emptyset$. Osoita, että joukko

$$\{\gamma \in \Gamma \mid \gamma(K) \cap K \neq \emptyset\}$$

on äärellinen.

- (5) Osoita, että jokainen Fuchsin ryhmä on numeroituva.